

ప్రభుత్వ విధానాల వల్ల విలవిలాడుతున్న వృత్తులు,
వృత్తిదారుల రక్షణకే ఉద్యమిద్దాం!

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మార్కిస్టు)

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటీ

ప్రభుత్వ విధానాల వల్ల విలవిలాదుతున్న వృత్తులు వృత్తిదారుల రక్షణకై ఉద్యమిద్దాం సిపిఎం

రాష్ట్రంలో చేతి వృత్తిదారులు వృత్తులను కోల్పేతున్నారు. ప్రభుత్వాలు వారిని ఓటు బ్యాంకుగా ఉపయోగించుకుంటున్నాయేగానీ వారి సంక్లేషమాన్ని పట్టించుకోవడం లేదు. రాష్ట్రంలో బీసిలు సుమారుగా రెండుస్వర కోట్ల మంది ఉన్నారు. వీరిలో చేతి వృత్తిదారులు దాదాపు కోటీ 70 లక్షల మంది వరకూ ఉన్నారు. చేనేత, గీత, రజక కుమ్మరి, మేదర, మత్స్య, వడ్రంగం, కంచర, స్వర్ణకార, కమ్మర, శిల్పం, క్షార, దర్శి, గొట్రెల మేకల పెంపకం వంటి వృత్తులన్నీ ప్రపంచీకరణ, ప్రభుత్వాల విధానాల కారణంగా ఉధంసమవతున్నాయి. వృత్తిదార్లు ఉపాధి కోల్పేయి రోడ్డున పడుతున్నారు. ఆత్మహత్యలకూ, ఆకలిచావలకూ గురవుతున్నారు. చేతి వృత్తులను రక్షించాల్సిన రాష్ట్రప్రభుత్వం వాటిని నాశనం చేస్తోంది.

వష్ట రిజర్వేషన్ల చట్టాన్ని ఉల్లంఘిస్తున్న పవర్లూమ్ యజమానులకు ప్రభుత్వం కొమ్ముకాస్తూ చేనేత కార్బికులను బలి తీసుకుంటోంది. ఈ ఏడాది ఒక్క అనంతపురం జిల్లాలోనే 37 మంది చేనేత కార్బికులు బలయ్యారు. సముద్ర, నదీ తీర ప్రాంతాల్లో వివిధ ప్రాజెక్టులూ, సెజ్లులా, పోర్టుల పేరుతో మత్స్యకారులను గెంపేస్తున్నారు. చేపలు పట్టడానికి వీల్సేకుండా చేసి ఉపాధిని దెబ్బతీసి ప్రభుత్వం వలసలను ప్రోత్సహిస్తోంది. నూతన ఎక్స్‌జెంచి చట్టం పేరుతో బెల్లుపాపుల సంబ్యును పెంచి గీత కార్బికుల పొట్టకొడుతోంది. ప్రమాదవశాత్తూ మృత్యువాత వడిన వారికి ఎక్కుగేపియో కూడా చెల్లించకుండా అమానుషంగా వ్యవహరిస్తుంది. రోడ్డు వెడల్పు చేస్తూ క్షోరవృత్తిదారులకు సెలూన్లు పెట్టుకునే

అవకాశం లేకుండా చేసి వారి వృత్తిని ఐదా వ్యాపార సంస్లతో అధీనం చేస్తోంది. నూతన యంత్రాల ప్రవేశంతో రజక, వడ్డెర వంటి వృత్తుల్లో జీవనోపాధి తీవ్రంగా దెబ్బతింటోంది. బంజరు భూములు, మేత భూములను రియల్ ఎస్టేట్ సంస్లకూ, బహుళజాతి సంస్లకూ కట్టబెట్టడంతో మేత వనరులు లేక గౌరెల, మేకల పెంపకం తగ్గపోతోంది. అడవిలో మేవుకోవటానికి ఆటంకాలు కలిగిస్తోంది. ఇక, కుమ్మరి, కమ్మరి, మేదర, వడ్రంగం, స్వర్షకారులు, దర్జీ (తైలరింగ్) తదితర వృత్తులను గాలికి వదిలేసింది.

వాగ్గానాలు - రుణమాఘి - దగ

తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చే ముందు చేతివృత్తుల వారికి వెనుకబడిన తరగతులకూ ఆశాజనకమైన, ఆకర్షణీయమైన వాగ్గానాలు చేసింది. అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత వాటిని ప్రభుత్వం విస్మరించింది. ‘కుల వృత్తుల, చేతి వృత్తుల వారిని ప్రోత్సహించడానికి అన్ని సదుపాయాలతో వృత్తి సముదాయాలు ఏర్పాటు వివిధ వృత్తుల పనిముట్టు ఆధునికీకరణకు తగు నిధులు మంజారు. చేతి వృత్తుల వారికి వృత్తి నిర్వహణకు అవసరమైన విద్యుత్తు రాయితీ కల్పించడంతో పాటు ప్రమాదవశాత్తూ మరణించిన వారికి రూ. రెండు లక్షలు, తీవ్రంగా గాయపడిన వారికి రూ. లక్ష దరఖాస్తు చేసుకున్న వారందరికీ నెల రోజుల్లో ఎక్కువైపియో మొ॥వాగ్గానాలు చేసింది. అధికారంలోకి వచ్చి ఏడాది పూర్తి అయింది. 13 జిల్లాల్లో చేతి వృత్తుల వారికి సముదాయాలు లేవు. రజకులకూ, క్షోర వృత్తిదారులకూ గ్రామ పంచాయితీ, మునిపల్, కార్బోరేషనల్లో చట్ట ప్రకారం కాంప్లెక్సులను కేటాయించనూ లేదు. దీంతో అడ్డెలు పెరిగి పొపుల ఎలా నిర్వహణ తీవ్ర ఆందోళనగా మారింది. వివిధ వృత్తుల అభివృద్ధికి ఆధునిక పనిముట్టు ఇస్తామని చెప్పిన ప్రభుత్వం వాగ్గానాల్నీ గాలికొదిలేసింది. లక్షలాది చేనేత మగ్గలు మూతపదుతున్నాయి. ప్రస్తుతం వృత్తిదారులు వాడే పనిముట్ట విద్యుత్తు బిల్లు తడిసి మోపెడవుతున్నాయి. స్వర్షకార, వడ్రంగం, క్షోర వంటి వృత్తుల వారికి విద్యుత్తు ఛార్జీలో రాయితీ ఇస్తామని చేసిన ప్రకటన నీటి మూటయ్యింది. దోఖీఫాటలకు వాడే కరెంటు బిల్లులను స్థానిక సంస్లు చెల్లించకుండా రజకులపై నెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. ఈ ఏడాది కాలంలో కల్పగీత కార్బూకులు, మత్స్యకారులు, గౌరెల కాపరులు ఎందరో వృత్తిచేస్తూ ప్రమాదాల్లో చనిపోయారు. ఏడాది గడిచినా ఒక్కరికీ ఎక్కువైపియో చెల్లింపులేదు.

బడ్డెట్ - బాబు మాయాజాలం

చేతి వృత్తుల, కుల వృత్తుల ఫెదరేషన్సు బీసీ కార్బోర్స్‌పఫ్ట్స్ అనుసంధానం చేస్తానన్నారు. ఆచరణలో వాటి మధ్య సంబంధమే లేకుండా చేశారు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన రాజీవ్ అభ్యుదయ పథకాన్ని మార్చేసి ‘బిసి అభ్యుదయ పథకం’గా మార్చారు. గతేడాది రూ. 30 కోట్లు కేటాయించినట్లున్న ఖర్చు చేయక రాలేదు. ఉపాధి కల్పించలేదు. పథకాలకు పేర్లు మార్పుడం తప్ప ఖర్చు ఏది? చేతి వృత్తులు, కుల వృత్తులలో లేని బిసిలకు ఉపాధి కోసం ప్రత్యేక పథకాలు ప్రవేశ పెడతామని చెప్పారు. బడ్డెట్లో కనీస కేటాయింపులగానీ, ప్రస్తావనగానీ లేదు. నాలుగు నెలలు పూర్తవుతున్న ఆ నిధులు విడుదల కాలేదు. లభ్యిదారుల గుర్తింపు లేదు. గతేడాది వెనుకబడిన తరగతుల వృత్తిదారుల ఉపాధి కోసం రూ. 550 కోట్లు కేటాయించింది. రూల్నిపేరుతో ఆటంకాల కల్పించి చివరికి నిధులు మంజూరే చేయలేదు. ఈ సంవత్సరం కూడా బడ్డెట్లో రూ. 3,120 కోట్లు కేటాయించింది. మొత్తం బిసిలలోని చేతివృత్తులకు చెందిన వారికి ఆర్థిక సహాయం నిమిత్తం రూ. 385 కోట్లు కేటాయించారు. జిల్లా స్థాయిల్లో ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. ‘నమ్మించటం’, ‘బ్రిమలు కల్పించడం’, ‘పబ్జిం గడువుకోవడమే’ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం విధానం ఉంది. ప్రభుత్వ విధానాల ఫలితం వ్యక్తిదారులు ఉపాధి కోల్పోవడం. ప్రభుత్వం నుంచి ఎలాంటి సాయమూ అందకపోవడంతో గత్యంతరంలేక అనేకులు వృత్తులు వదిలి అసంఘటిత కార్బూకులుగా, గ్రామీణ శ్రావికులుగా మారుతున్నారు.

బిసి సబ్ ప్లాన్ కాదు - ఎన్నికల ప్లాన్

రాష్ట్రంలో బిసిలు రెండున్నర కోట్ల మంది కోటి 70 లక్షల మంది 63 రకాల వృత్తులు చేస్తున్న వీరికి వృత్తులే ప్రధాన జీవనాధారం. వెనుకబడిన తరగతుల్లో వారికి 42 శాతం మంది వద్ద ఆర ఎకరం లోపు మాత్రమే భూమి ఉంది. 58 శాతం మందికి భూమి లేదు. వీరిలో నిరక్కరాస్యతా ఎక్కువే. వీరి తలసరి, దినసరి ఆదాయం రూ. 27కి మించి లేదు. వీరి కుటుంబాల్లో బాల్య వివాహాలు ఎక్కువు. నమ్మకాలు, మూడు విశ్వాసాలు బలంగా ఉన్నాయి. వడ్డర, మేదర, కుమ్మరి మొంగా వారి బస్తీల్లో మంచినీరు, ద్రెయినేజీ, విద్యుత్తు, రోడ్సు తదితర సౌకర్యాలు అరకారగానే ఉన్నాయి. ఇళ్లూ, ఇళ్ల స్థలాలు లేనివారూ అధిక శాతమే. సరళీకృత ఆర్థిక విధానాల మూలంగా వృత్తులు మూలబడి ఉపాధిపోయి బలవంతంగా గింటి వేయబడుతున్నారు. కొలు రైతులుగా, చిన్న, సన్నకారు రైతులుగా

లక్షల సంఖ్యలో ఉన్న వీరికి వ్యవసాయం గిట్టు బాటుగాక ఆత్మహత్యలకు పాల్చడుతున్నారు. సబ్ ప్లాన్సు ఏర్పాటు చేస్తే బడ్జెట్లో రూ. 10 వేల కోట్లు కేటాయిస్తామన్నారు. మొదట సంవత్సరం బడ్జెట్లో సబ్ ప్లాన్ ఊనే లేదు. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరం బడ్జెట్లో నిధులు కేటాయింపు లేదు. ఇటీవల బిసి సబ్ ప్లాన్ ఏర్పాటు విషయంపై మంత్రివర్గం చర్చించిందట, రూ. 6 వేల కోట్లు కేటాయింస్తారంట. ఇందులో 3 వేల కోట్లు రూపాయలు స్టూలర్సిప్పులకు అవసరం. మిగిలిన 3 వేల కోట్లు రెండుస్తూర కోట్లు మంది బిసిల సంక్షేపానికి ఏ మూలకొస్తాయి? అది వాస్తవంలో ఖర్చుపెడితే? అసలింతకీ అబ్బట్లో నిధులే లేకుండా ఈ 6 వేల కోట్లు రూపాయలు ఎక్కడ నుంచి ఇస్తారు? వట్టి విస్తరి - మంచినీళ్ళతో తప్ప మరోసారి బిసిలను మోసగించడం.

కేటాయింపులే- అమలు నాస్తి

ఈ ఏడాది కుల వృత్తుల వారికి గ్రామ, పట్టణాలలో సహాయం నిమిత్తం రూ. 160 కోట్లు, పట్టణాలలో వెనుకబడిన తరగతుల వారికి రూ. 30 కోట్లు కేటాయించారు. వీరికేకాక కుల వృత్తులు వారైన రజకులకు రూ. 30 కోట్లు, నాయా బ్రాహ్మణులకు రూ. 30 కోట్లు, వడ్డెరలకు రూ. 15 కోట్లు, వాల్మీకి / భోయులకు రూ. 15 కోట్లు, కృష్ణబలిజ / పూసల శుద్ధరేవస్తుకు రూ. 15 కోట్లు, బట్టుజులకు రూ. 15 కోట్లు, మేదరలకు రూ. 15 కోట్లు, కుమ్మరులకు రూ. 20 కోట్లు, విశ్వ బ్రాహ్మణులకు రూ. 15 కోట్లు కేటాయించారు.

ఈ వృత్తిదారులందరికి రూ. 195 కోట్లు కేటాయింపులు జరిగాయి. కానీ ఒక్క సాసైటీకి కూడా రుణం ఇవ్వలేదు. రుణం అడిగితే బ్యాంకులు ఘ్యారిటీ కావాలట. ఘ్యారిటీలు పెట్టడానికి వృత్తిదారుల దగ్గర ఏమీలేదు. బ్యాంకు రుణం మంజారు కాలేదు కాబట్టి సభిదీలు మంజారు చేయటం లేదు. ఆ అచరణలో అమలు చేయలేని నిబంధనలు పెట్టి నిధులు ఖర్చు చేయడం లేదు. పైగా వృత్తిదారులదే వినియోగించుకోని లోపమంటున్నారు. న్యాయమేనా?

చేసేతకు చేయాత ఏది?

చేసేత కార్యికుల రుణాలు (రూ. 202 కోట్లు) రద్దు చేస్తాం. ప్రతి చేసేత కార్యికునికి లక్ష రూపాయలు రుణం ఇస్తాం. బడ్జెట్లో ప్రతి ఏటా రూ. 1000 కోట్లు కేటాయిస్తాం. ఇత్యాది టి.డి.పి వాగ్దానాలు చేసింది. ఆచరణలో ఈ ఏడాదిలో అనంతపురంలోనే 37 మంది చేసేత కార్యికులు రుణ భారంతో చనిపోతే వారి కుటుంబాల్ని

ఆదుకొందిలేదు. బకాయిలు రద్దు చేయలేదు. కొత్త రుణాలు ఇవ్వసూ లేదు. ఈ ఏడాది బడ్డెట్లో 46 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించి పండుగ చేసుకోమనడం వికృతంగా ఉంది. చేనేత స్థానిటీలకు 20 శాతం రాయితీపై ఇచ్చే ముడిసరుకుల సరఫరా పథకం సక్రమంగా అమలు కాలా బినామీల పాలైంది. చేనేత వస్త్రాలపై 30 శాతం రిబేటు పథకం అటకెక్కింది. సగం ధర్క జనతా వస్తు పథకం కాగితాలకే పరిమితమైంది. చేనేత సహకార సంఘాలకు ఆపోక్కి ఇవ్వాల్సిన రూ.28 కోట్ల బకాయిలు చెల్లించ లేదు. సహకార రంగాన్నివిధంగా నిర్విర్యం చేస్తున్నారు. బినామీలు బోగెస్ స్థానిటీల్స్ ఎర్పాటుచేసి అధికార పార్ట్ అండతో సబ్జిడిలను కాజేస్తున్నా ప్రభుత్వం చేష్టలుడిగి చేస్తుంది. సబ్జిడిపై నూలు, శిల్ప రంగులు, రసాయనాలు ఇస్తామని చేసిన వాగ్ధానం ఏమైంది? మొత్తంగా చేస్తే ప్రభుత్వం నేత కార్బ్రూకులకు చేసిన సహాయం లేకపోగా ఉన్న ఉపాధి దెబ్బతినే పవర్లూమ్ యజమానుల కొమ్ము కాస్టోంది. వ్యవసాయ రంగం తరువాత అత్యధికంగా ఉపాధి కల్పించే చేనేత రంగాన్ని ధ్వంసం చేసి పారిక్రామికవేత్తలకు ప్రభుత్వం తొత్తుగా మారింది. చేనేత రుణాలు మాఫీ పోటు బయాయిలు చెల్లించడం ప్రకాశం జిల్లా చీరాలలో 1200 మందికి నోచీసులు ఇవ్వారు. 1985లో 20 లక్షల మగ్గాలుంటే. పద్మల తరువాత 10 లక్షల ప్రస్తుతం 3 లక్షలకు తగ్గాయి. రాజీవ్ విద్యా మిషన్ ద్వారా ఆపోక్కి ఆర్దరు తీసుకొని చేనేత వస్త్రాలు కొని కుట్టించి బడి పిల్లలకు ఉచితంగా ఇవ్వాలి. ఆపోక్కి చేనేత వస్త్రాలు కొనుగోలు చేయకుండా పవర్లూమ్ వస్త్రాలు తీసుకొని చేనేత వస్త్రాలు తీసుకున్నామని రికార్డుల్లో చూపి వందల కోట్ల దళారులు కాజేస్తున్నారు. ఇప్పటికేనా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కళ్ళు తెరవాలి చేనేత కార్బ్రూకుల రుణ బకాయిలనే మాఫీ చేయాలి. ఆకలి చావులు, ఆత్మహత్యల నివారణకు చర్యలు చేపట్టాలి. అనంతపురం మొగా జిల్లాల్లో చేనేత రిజర్వేషన్ చట్టాన్ని ఉల్లంఘిస్తున్న పవర్లూమ్ యజమానులపై క్రిమినల్ కేసులు పెట్టి చట్టపరమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. ఆపోక్కి ఇవ్వాల్సిన బకాయిల్సి వెంటనే చెల్లించాలి. కనీస వేతన చట్టం తేవాలి. ప్రతి నేత కార్బ్రూకుడికీ 8 గంటల సాచా పనికి రూ.350 ఇవ్వాలి.

గీత కార్బ్రూకుల పొట్టగొడుతున్న ప్రభుత్వం

రాష్ట్రంలో కల్లు గీత వృత్తి 70 శాతం దెబ్బతింది. ఒకప్పుడు టీసిఎస్లు, టీఎఫ్చిలు గీత కార్బ్రూకులకు ఉపాధి కల్పించే సంస్థలుగా ఉండేవి. సరళీకరణ ఆర్థిక విధానాలతో ఈ సహకార రంగం నిర్విర్యమై పోయింది. బెల్లు పొపుల తోలు తీస్తానని చెప్పిన తెలుగుదేశం. గీత కార్బ్రూకుల పొట్టగొడ్డులా అసలు పొపుల సంఖ్య మరింత

పెంచింది. చిన్న చిన్న పొపుల్లో కూడా అమ్ముతాననడం సంభేష్య మరింత సిగ్గుచేటు. రైతులకు చెల్లించాల్సిన చెట్ల పన్నును భారం కాకుండా తానే చెల్లిస్తానంది. చెట్ల పన్ను పేరుతో ప్రతి సంవత్సరమూ రూ. 25 కోట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి గీత కార్బూకులు చెల్లిస్తున్నా కనీసం దాని నుండినా కోటి రూపాయలు కూడా వీరి సంక్లేషానికి ఖర్చు పెట్టడం లేదు. ప్రమాదాల్లో చనిపోయిన వేల మంది గీత కార్బూకులకు ఎక్కుగేపియో చెల్లించలేదు. లక్ష మందికి పించన్న ఇస్తామన్నారు. కొండరికే ఇచ్చి చేతులు దులుపుకుంది. మున్నిపాలిటీలలో కల్లు దుకాణాల ఏర్పాటుకు ఆటకంగా వున్న జీవో నెం. 767ను రద్దు చేశారు. కాని పట్టణాలలో దుకాణాలు పెట్టకుండా ఆంక్షలు పెట్టారు. పర్యవసానంగా గీత కార్బూకులకు దొరికే అరకొర ఆదాయాన్ని కూడా మద్యం వ్యాపారులే కాజేస్తున్నారు. లిక్ష్మీ పాలసీ పేరుతో దేశ విదేశీ మద్యానికి ద్వారాలు తెరుస్తూ స్వదేశీ పానీయమైన కల్లును దెబ్బతీసి గీతకార్బూకుల జీవితాలతో చెలగాటం ఆడుతోంది. గీత కార్బూకులు చెల్లించే చెట్ల పన్నును రద్దు చేయాలి. హుదూర్ తుఫాన్ వల్ల సష్టుపోయిన విశాఖ, విజయనగరం, శ్రీకాకుళం జిల్లాల గీత కార్బూలకు సష్ట పరిపోరం ఇవ్వాలి. ఇచ్చిన హోమీ మేరకు అదనపు పొపుల రద్దుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. గీత వనాలను పెంచుకోవాటానికి ఇచ్చిన జీవో నెం. 560ను పగడ్చుందిగా అమలు చేయడానికి గీత సొసైటీలకు భూములు ఇవ్వాలి. గీత వృత్తిని రక్షించాలి. వృత్తి కోల్పోయిన వారికి ప్రత్యామ్నాయ ఉపాధి కల్పించాలి.

గొప్రెలు, మేకల పెంపకండార్ల - గొప్రెతోక జీవితం

గొప్రెలు-మేకల మేత కోసం ఆయా గ్రామాల్లో సొసైటీలకు భూములు కేటాయిస్తామన్నారు. ప్రభుత్వం బంజరు భూములను, గుట్టలను, కొండలను రియల్టర్లకు, పెత్తండ్రాలకు అప్పగిస్తోంది. కృష్ణాజిల్లా మూలపాడు గ్రామంలో 450 ఎకరాల మేత భూములను జగ్గే వాసుదేవ బాబాకు కేటాయించడానికి పూనుకొంది. ఎన్నో సంవత్సరాల నుండి గొప్రెలు-మేకల పెంపకండార్లు జీవో నెం. 559 ప్రకారం మేత వనరులు కోసం భూమి ఇవ్వాల్సింది. అడుగుతుంటే చెవిటి వాని ముందు శంఖం ఊదినట్లు తనకేమీ ఎట్లనట్లు ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తున్నది. పారెస్టో జీవాలను మేపుకోవడానికి వీలు లేకుండా ఆంక్షలు పెడుతోంది. పుల్లరి పేరుతో పారెస్టో అధికారులు అందినంత డబ్బులను పెంపకండార్ల నుండి అక్రమంగా వసూలు చేస్తున్నారు. జీవో నెం. 1016 ప్రకారం చెరువు శిఖాలను జీవాల మేత నిమిత్తం కేటాయించాలని ఉంది. ఆ జీవోను అముల చేయరు. నీరు-చెట్లు కార్బూకమము ద్వారా చెరువు శిఖం భూములను, కుంటలను ధ్వంసం చేస్తున్నారు. గత

మూడేళ్ల కాలం నుండి నాబార్డ్ ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వ రణాలు పొందిన పెంపకందార్లకు రావల్సిన రూ.27 కోట్ల సబ్సిడీ విడుదల చేయలేదు. రాష్ట్రప్రభుత్వ బడ్జెట్ నుండి రాష్ట్ర శైడరేప్సెన్కు 2006 నుండి ఇప్పటివరకు ఎటువంటి నిధులూ కేటాయించకపోవటం దారుణం. జీవక్రాంతి, గౌరైల బీమా, గౌరైల కాపరుల ఎక్స్‌గ్రేషియో పథకాలు నిధులు లేక నిర్వీర్యమవుతున్నాయి. అంతేకాకుండా జీవాల సంరక్షణకు వైద్య సేవలూ నామమాత్రంగానే ఉన్నాయి. బ్లాటంగీ, గాలికుంటు వ్యాఘులు వల్ల ప్రతి యేటా ప్రతి 100 గౌరైలలో 20 జీవాలు చనిపోతున్నాయి. వ్యక్తిగొస్తులు చేసి వేయడంలేదు. పెంపకందారులు తీవ్రంగా నష్టపోతున్నారు. రాష్ట్రంలో సుమారు 2 కోట్ల గౌరైలు-మేకల సంపద ఉన్నది. వీటిపై 8 లక్షల కుటుంబాలు ఆధారపడి జీవిస్తున్నాయి. వృత్తిలోనే పుట్టి వృత్తిలోనే జీవితాలను కొనసాగిస్తున్నారు. 40 సంవత్సరాలకే 60 ఏళ్ల ముసలివారుగా తయారవుతున్నారు. 50 ఏళ్ల పైబడిన వారికి పించను ఇవ్వాలనే న్యాయమైన కోర్సును తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం పట్టించుకోవడం లేదు. రాష్ట్ర స్వాల ఆదాయంలో 2 శాతం సంపద వీరి నుంచే వస్తోంది. ఎంతోమందికి ఉపాధి కల్పిస్తున్న ఈ రంగాన్ని పట్ల ప్రభుత్వం నిర్ణయిం చేస్తున్నది. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం నాబార్డ్, ఎన్సిడిసి, జీవక్రాంతి, గౌరైల బీమా వంటి పథకాల అమలుకు పూనుకోవాలి.

మత్స్యకారుల జీవితాలు - బుగ్గిపాలు

10 లక్షల మంది మత్స్యకారులు వేటపై ఆధారపడి ఉన్నారు. వీరిలో నిరక్కరాస్యత ఎక్కువ. వీరు నివసించే గ్రామాల్లో 70 శాతం కరెంటు, మంచినీరు, డ్రైయ్ రోడ్లు సౌకర్యాలు లేవు. రుణాల రద్దు, మత్స్యకారుల పిల్లల విద్య కోసం ప్రత్యేక రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ ఏర్పాటున్నారు. సంవత్సరం హర్షయినా తన హామీల అమలులేదు. మత్స్యకారుల సంఘాల బకాయిలు 42 కోట్లు రద్దు చేయలేదు. మోటారైజెండ్ పడవలకు డీజిల్ సబ్సిడీ ఇవ్వకుండా ధనికుల మెకనైజెండ్ పడవలకు సబ్సిడీలిచ్చి సాంప్రదాయ మత్స్యకారులకు బ్రోహం చేస్తున్నారు. సముద్రతీర మత్స్యకారులకు బోట్ బోర్డు మోటర్స్ పంపిణీ చేస్తామన్న వాగ్గానం కొందరికి పరిమితమైంది. విశాఖ జిల్లాలో వెయ్యి మందికి మోటర్లు వ్యాల్యూండగా 30 మందికి ఇచ్చారు. ప్రభుత్వం ఆదాయం కొనమని వ్యాపారస్తులకు లాభం చేకూరుస్తూ ప్రభుత్వం ఆదాయం కొనమని వ్యాపారస్తులకు చేకూరుస్తూ పంచాయతీ, మైనర్ ఇరిగేషన్ చెరువులను మత్స్యకార సౌసైటీలకు ఇవ్వకుండా బహిరంగ వేలం వేసి ఉపాధినే పారించేలా ప్రభుత్వ చర్యలు ఆచరణలోని ఉన్నాయి. సముద్ర బంజరులు పంచుతాం.

పెద్దపెద్ద పారిశ్రామికవేత్తలకు సెజ్లు, పిసిపిషార్, కారిడార్, విమానాశ్రయాలు, విద్యుత్తీ పాంట్ల పేరుతో పందేరం చేయడానికి సిద్ధమవుతూ మత్స్యకారులను గ్రామాలనుండి తరిమేకుట్ల చేస్తున్నది. అందుకు పోలీసుల కాల్చుల్లో ప్రాణాలు తీయస్తున్నారు. అక్రమ కేసులు బననాయిస్తున్నారు. సోంపేట, మందస, కాకరాపల్లి, బోగాపురం, పోలాకి, కాకినాడ, పాయకారావుపేట, మచిలిపట్టుం, గంగపరం, కృష్ణపట్టుం, తదితర ప్రాంతాలలో ఘటనలే దీనికి నిదర్శనం. ఇదంతా పారిశ్రామికవేత్తల ప్రయోజనాల రక్షణకు మత్స్యకారుల నాశనానికి దాంరి తీస్తున్నాయి. ఈ సంవత్సరం ఏప్రిల్, మే నేలలో చేపల వేట నిషేధం వలన నిర్వాసితులైన మత్స్యకారులకు నిరుద్యోగ్య జ్ఞతి కోసం రూ. 14 కోట్లు కేటాయిచారు. రూ. 2 కోట్లు మాత్రమే విడుదల చేశారు. ఇది ఏ మూలకు? ప్రభుత్వానికి చిత్తపుద్ధింటే మిగతా 12 కోట్లు కూడా వెంటనే విడుదల చేయాలి. సముద్ర తీర మత్స్యకార కుటుంబానికి 3 ఎకరాల సముద్ర బంజరు భూమి ఇవ్వాలి. చనిపోయిన మత్స్యకారుల కుటుంబీకుల సహాయార్థం తక్షణమే రూ. పదేసి లక్షల నష్టపరిహారం ఇవ్వాలి. సముద్రతీర ప్రాంత మత్స్యకారుల జీవనోపాధి గ్యారంటీకి చట్టం చేయాలి.

రజక వృత్తిదారులకు శూన్యహస్తాలు

రజకవృత్తిదారులు రాష్ట్రంలో 12 లక్షల మంది ఉన్నారు. నిరక్షరాశ్యత ఎక్కువ. ఇళ్ళు, ఇళ్ళ స్థలాలు, భూమిలేని వారెక్కువ, దారిద్ర్య రేఖిదిగువనే అత్యధికుల జీవనం. గతంలో వృత్తికి ఆధారంగా ఉండే గ్రామ చెరువులను నేడు హర్షిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుంది. ఆ చెరువుల్లో చేపలు వేలం వేసి అమ్మకుంటోంది. శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, ప్రకాశం, కడప, నెల్గూరు తదితర జిల్లాల్లో రజకులపై జరుగుతున్న సాంఘిక బహిష్కరణలనూ, వీరి స్ట్రోలపై జరుగుతున్న అ(హ)త్వాచారాలనూ, కుల వివక్షణసూ అరికట్టదానికి సామాజిక రక్షణ చట్టం లేదు. కవాలి. వృత్తి నిర్వహణకు ఉపయోగపడే బోగ్గు, సబ్బు, సర్పులు, సోడా వంటి ముడి సరుకులు సబ్బిడి ధరలపై అందజేస్తామన్నారు. ఆచరణలో, వీటి ధరలను మరింత పెంచింది. రజక వృత్తిదారులపై భారాన్ని మోపింది. ప్రతి సాసైటీకి 7.5 లక్షల రూపాయలు రుణం ఇస్తామన్నారు. ఏ ఒక్క సాసైటీకి ఇంతవరకూ నిధులు మంజూరు కాలేదు. దేవాలయాలు, ఆశుపత్రులు, రైల్వేలు, యూనివరిటీలు, పోలీసు శాఖ, తదితర ప్రభుత్వ సంస్లలలో దోఖీ పోస్టులను భర్తి చేసి నిరుద్యోగ సమస్యను పరిషురిస్తామన్న ప్రభుత్వం కాంట్రాక్టు బేస్ పద్ధతిలో ప్రైవేటు సంస్లలకు ఇచ్చి ముడుపులు పుచ్చుకుంటోంది. దోఖీ ఘూట్ నిర్వహణకు కరెంటు ఛార్ట్లులను తానే చెల్లిస్తానని చెప్పి

ఆచరణలో రజకులే భరించాలంటున్నది. ఇప్పుడైనా ప్రభుత్వం సహకార సంఘాల ద్వారా ముడి సరుకులను అందించాలని, బడ్జెట్లో కేటాయించిన 50 కోట్లు రూపాయలను తక్షణమే ఖర్చుచేయాలని, భూస్వాములు, పెత్తందారుల నుండి రక్షణ కోసం సామాజిక రక్షణ చట్టం తీసుకురావాలని తదితరాలపై ఉద్యమించాలి.

మేదర వృత్తిదారులు విలవిల

సరళీకృత ఆర్థిక విధానాల మూలంగా పారిత్రామికవేత్తలు - పర్యావరణాన్ని పక్కనబెట్టి అడవులను ధ్వంసం చేస్తున్నారు. దీనితో వెదురు సంపద రోజు రోజుకూ తగ్గిపోతోంది. వెదురుపై జీవనం కొనసాగించే లక్ష్మలాది మంది మేదరులు ఉపాధి కోల్పోతున్నారు. వెదురును కాగితం తయారు చేసే పరిశ్రమలకు తక్కువ ధరకూ, తట్టలు బుట్టలు అల్లుకునే మేదరులకు ఎక్కువ ధరకూ అమ్ముతున్నారు. మార్కెట్ ధరలు కంటే సగం సఖీడీతో కావాల్సినంత వెదురు సరఫరా చేసి మేదరులను ఆదుకుంటామని టి.డి.పి చెప్పంది. జీవో నెం : 326 ప్రకారం వెదురు సొసైటీలోని ప్రతి సభ్యునికి 2,500 వెదురు గడలు సరఫరా చేయాల్సి ఉంటే కేవలం 250 గడలే ఇస్తున్నారు. అది కూడా బహిరంగ మార్కెట్లో అధిక ధరలు చెల్లించి కొనుగోలు చేయాల్సి వస్తున్నది. ఒక లారీ లోడు (2,500 గడలు)కు మేదర సొసైటీ నుంచి లక్ష రూపాయలు వసూలు చేస్తుండగా కాగిత పారిత్రామికవేత్తలకు రూ. 25 వేలకే ఇస్తోంది. ప్రభుత్వం ఎవరి పక్కాన ఉండో దీన్నిబట్టి అర్థం చేసుకోవచ్చు. ప్రభుత్వం సరఫరా చేసే గడలు చాలక ఫారెస్టులో వెదురు గడలు తెచ్చుకుండామంటే అక్రమ కేసులు పెట్టి హింసిస్తున్నారు. ఎరచందనం దొంగతనం చేసిన వారిని వదలినేయడం, బతుకు దెరువుకోసం అడవిలోకి వెళ్లిన మేదర వారిని షట్టుకొని కేసులు పెట్టి ఇఱ్పండి పెట్టడం ఎంతపరకు సమంజసం?. ఆంధ్రప్రదేశ్లో 400 మేదర సొసైటీలున్నాయి. వీటిలో 80 వేల మంది సభ్యులుగా ఉన్నారు. సంఘాల అందోళన ఫలితంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఫెడరేషన్ ఏర్పాటు చేసింది. రెండెళ్ల కాలంలో రూ. 30 కోట్లు కేటాయించి పైసా కూడా ఖర్చు చేయలేదు. ఈ యేడాది రూ. 15 కోట్లు కేటాయించి విడుదల చేయలేదు. ఇప్పుడైనా ప్రతి సొసైటీకి జీవనోపాధి నిమిత్తం 2,500 వెదురు గడలు 50 శాతం సఖీడీపై ఇవ్వాలి. వన సంరక్షణ సమితుల్లో వెదురును పెంచేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. త్రిపురలోని వామపక్ష ప్రభుత్వం వెదురు వృత్తిదారుల ఉత్పత్తులను విదేశాలకు ఎగుమతి చేస్తూ అదుకుంటోంది. చైనా ప్రభుత్వం వెదురు పెంపకాన్ని

ప్రోత్సహాస్తోంది. దానికి విరుద్ధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పర్యవరణాన్ని గాలికొదిలేసి అడవులను ధ్వంసం చేసి మేదరు వృత్తిదారులకు అన్యాయం చేయడం సబబా?

పంచ వృత్తులు గిలగిల

విశ్వభాష్యాణలు ఐదు వృత్తులు (స్వర్ణకార, వడ్చంగం, కంచరం, శిల్వం తయారీ, కమ్మరి పసులు) నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రపంచీకరణ విధానాలు వల్ల ఈ వృత్తులు దెబ్బతిన్నాయి. వీరు ఉపాధిలేక గ్రామిణ శ్రామికులుగా మారిపోయారు. వలనలు పెరిగాయి. స్వర్ణకారులను పోలీసుల వేధింపుల నుండి విముక్తి చేయటానికి 1986లో పోలీస్ శాఖ మొమోను చట్టం చేసింది. తద్వారా స్వర్ణకారులను ఆదుకుంటామని చెప్పిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆచరణలో అమలు చేయడం లేదు. దొంగలు చెప్పే మాటలకు విలువ ఇస్తూ స్వర్ణకారులను వేదిస్తున్నారు. వారిపై అక్రమ కేసులు, అరెస్టులు చేస్తున్నారు. స్వర్ణకార వృత్తిలోకి కార్పొరేట్ రంగం ప్రవేశించి సాంప్రదాయ వృత్తిదారుల ఉపాధిని కబళిస్తున్నది.

మరో ప్రముఖ వృత్తి వడంగం. వ్యవసాయానుబంధ వృత్తి. వ్యవసాయంలో యాంత్రీకరణ ప్రవేశంతో ఈ వృత్తిలో ఉపాధి కోల్పోయి వలనలు పెరిగాయి. కొద్దిమంది మాత్రమే పట్టణాలలో ఉపాధి పొందుతున్నారు. అక్రమ కలప తీసుకువస్తున్నారని వేధిస్తున్నారు. స్క్రింగ్ చేసే టీంబర్ వ్యాపారున్నలను వదిలిపెట్టి వీరిపై కొరడా రథుఛిపిస్తున్నారు. విదేశి వస్తువుల దిగుమతితోనూ, ప్లాస్టిక్ వస్తువుల తయారీతోనూ కంచరులు ఉపాధి కోల్పోయారు. ఇత్తడి, రాగి వస్తువుల తయారీలో ఆధునిక యంత్రాల ప్రవేశంతో ఈ వృత్తి కను మరుగొతుంది. కమ్మరి వృత్తి పూర్తిగా ధ్వంసమైంది. శిల్పులకు ఆదరణ తగ్గింది. మట్టి వినాయకుల తయారీ పెరిగిపోయింది. వీరిని ఆడుకోవటానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విశ్వబహుణ ఫెదరేషన్ ఏర్పాటు చేసింది. గత రెండెళ్ళగా నిధులు కేటాయించడం తప్ప ఒక్కరికి ఉపాధి కల్పించింది. ఈ వృత్తుల్లో ఉపాధి కోల్పోయన వారిని రక్కించడానికి, వారి సమస్యలను అధ్యయనం చేయటానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్యలు చేపట్టాలి.

కష్టాల్లో కుమ్మరి వృత్తిదారులు

రాష్ట్రంలో 30 లక్షల కుమ్మరులుంటారని అంచనా. వీరిలో 10 శాతం మంది ఈ వృత్తిపై ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. జీవో నెం. 1076 ప్రకారం వీరి వృత్తికి అవసరమైన మట్టిని ఆయా గ్రామాల్లోని కుంటలు, చెరువుల నుండే కేటాయిస్తామనీ మ్యానిషెస్టోలో

చెప్పారు. అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత నీరు-చెట్టు తీసుకువచ్చి కుండలు, చెరువుల్లో మట్టిని అమ్ముకొనేందుకు కాంట్రాక్టర్లకు అవకాశం ఇచ్చింది. దీంతో కొత్త ఉపాధి లేక పోగా ఉన్న వృత్తి పోయింది. అనేక జిల్లాల్లో కుమ్మరులకు కేటాయించిన భూములను రియల్టర్లు అక్రమించి వీరిని బలవంతంగా గొంటేస్తున్నారు. పట్టణాలలో, గ్రామాలలో ప్రభుత్వం నిర్మించే షాపింగ్ కాంప్లెక్స్‌లను నామినేషన్ పద్ధతి (జీవో నెం. 326) ప్రకారం కుమ్మరులకు కుండలు అమ్ముకోవడానికి అవకాశం కల్పించాలి. ఉన్న హక్కులను కాలరాసి ధనికులకే షాపులు కేటాయిస్తున్నారు. ఇప్పటికేనా 520 సాసైటీలకు రూ. 20 కోట్ల సబ్విడ్సోఫ్ట్ 50 శాతం బ్యాంకు లోను ఇప్పించి రుణాలు మంజూరు చేయాలి. బ్యాంకు రుణాలకు ప్రభుత్వమే గ్యారంటీ ఇవ్వాలి. నిధులు కేటాయించి ఆర్థసంవత్సరం అవుతున్న లబ్బిదారులను గుర్తించలేదు. మాటలు కోటలు దాటుతున్నా ఆచరణ గడవ దాటడం లేనట్టుంది తెలుగుదేశం వ్యవహారం. ప్రత్తి సాసైటీకి ఏడున్నర లక్ష్ల రూపాయలు తక్కణమే మంజూరు చేయాలి. 50 శాతం సబ్విడ్ 50 శాతం బ్యాంకురుణం ఇప్పించాలి. కుమ్మరులను ఆదుకోవాలి.

క్షోరవృత్తిదారులకే క్షోరం

రాష్ట్రంలో క్షోరవృత్తిపై ఆదారపడి జీవించేవారు 6.5 లక్ష్ల మంది ఉన్నారు. దెండు వేల సాసైటీలు రిజిస్టరే ఉన్నాయి. ఈ ఏడాది 786 సాసైటుల్లోని చెందిన 12 వేల మందికి రూ. 60 కోట్ల మంజూరుచేస్తాం. ఉపాధి జీవనోపాధి కల్పిస్తామని రాష్ట్ర క్రెడిట్ ఫ్లాన్‌లో వేర్చొన్నారు. గతేడాది కూడా ఇవే కేటాయింపులు చేశారు. ఆచరణలో వయోపరిమితి, బ్యాంకు గ్యారంటీ లాంటి నిబంధనలను పెట్టి నిధులు ఖర్చు చేయకుండా గాలికి వదిలేశారు. అధునాతన క్షోరశాలల నిర్వహణకు అవకాశం, ఈ వృత్తిదారులకు వృత్తిలో ఆధునిక శిక్షణ, 50 శాతం సబ్విడ్సోఫ్ట్, తక్కువ వడ్డీలో సంస్కృగత రుణాలు ఇస్తామన్నారు. తరువాత అసలు ప్రస్తావనే లేదు. క్షోరవృత్తిని కార్బూరైట్ శక్కులకు కట్టబెట్టి అసలు వృత్తిదారులకు క్షోరం చేస్తోందీ ప్రభుత్వం. తక్కువ టారీఫ్‌తో విద్యుత్ సరఫరా హామీ గాలికొదిలేసి కరెంటు చార్జీలు పెంచింది. వృత్తిని భారంగా మార్చింది. డోలు, సన్నాయి తదితర వాయిద్య కళాకారులకు శిక్షణ ఇవ్వటానికి శిక్షణా కేంద్రాలను నెలకొల్పుతామని చెప్పి నిధులు ఇవ్వకుండా మొండిచేయి చూపింది. నాయా బ్రాహ్మణులకు రాష్ట్ర బడ్జెట్‌లో నిధులు పెంచి జీవనోపాధిని కల్పిస్తామని ఉపాధిని హరించేస్తున్నది.

దర్జాకోల్పోయిన దళ్ల వృత్తిదారులు

రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం 15 లక్షల మంది ఈ వృత్తిపై జీవిస్తున్నారు. గ్రామస్థాయిలో 450 సామైటీలు రిజిష్టర్డ్ ఉన్నాయి. వీరికి సంక్లేషు పథకాలు వర్తింపు చేయాలనీ సాసైటీలో రుణాలివాయాలనీ రాష్ట్ర ఫెడరేషన్‌ను ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్న పట్టించకోదు. టి.డి.పి అధికారంలోకి రాగానే వెంటనే టైలర్ ఫెడరేషన్ ఏర్పాటుకు ఇచ్చిన జీవో నెం. 86ను రద్దు చేసింది. ఈ ఫెడరేషన్‌కు కేటాయించిన నిధిని ఖర్చు చేయలేదు. తక్కువ టారీఫ్‌తో టైలర్ పాపులకు విద్యుత్ ఇవ్వాలనే కొర్కెను అంగీకరించడం లేదు. అసంఘటిత కార్బూకులుగా తక్కువ టారీఫ్‌తో టైలర్ పాపులకు విద్యుత్ ఇవ్వాలనే కొర్కెను అంగీకరించడం లేదు. అసంఘటిత కార్బూకులుగా ఉన్న వీరికి ఎటువంటి సంక్లేషు పథకాలూ వర్తించవు. రెడీమెండ్ తయారీ రంగానికి ప్రాధాన్యతనిస్తూ వీరి ఉపాదిపై దెబ్బకొడ్డున్నది. వృద్ధాశ్చ పించన్లు దళ్లీలకు కళ్ళద్దాలు, టైలర్లు కాంప్లెక్స్ నిర్మించి ఇవ్వాలి, రద్దుచేసిన ఫెడరేషన్‌ను పునరుద్ధరించి జనాభా ప్రాతిపదికన నిధులు కేటాయించాల్సింది.

హస్తకళలకు - రికప్పస్తం

గ్రామ, పట్టణ ప్రాంతాల్లో హస్తకళల తయారీలో శిక్షణ ఇప్పించి, పనిముట్టు కొనుగోలుకు 50 శాతం సభీణీ ఇస్తాం. వాటి ఉత్పత్తికి తక్కువ వడ్డిపై సంస్థాగత రుణాలు సమకూరుస్తామన్నది తెలుగుదేశం వాగ్గానం. షైపెచ్చు వడ్డి లేని రుణాలు ఇస్తామని చెప్పడం హస్యాస్యాదంగా ఉంది. ముఖ్యంగా కొండపల్లి బోమ్మలు తయారీ, ఏటికొప్పాక లక్క బోమ్మలు తయారీ, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో లేసుల అల్లకం, కృష్ణాజిల్లా పెదనలో కలంకారీ పరిశ్రమల మొపాటిపై లక్షలాది మంది ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. వీరికి ఏ ఆర్థిక సహాయమూ లేదు. ఎన్నికలప్పుడు కడవల కొద్ది కురిపించిన అమిత ప్రేమ, సానుభూతి తర్వాత ఏమైంది?

కష్టాల కడవిలో వడ్డెర వృత్తిదారులు

వడ్డెర సామైటీలకు క్వారీలు నామినల్ లీజుకు అప్పగిస్తానని చెప్పిన ప్రభుత్వం ఆచరణలో పెద్ద కాంట్రాక్టర్లకు అప్పగించి ముడుపులు తీసుకుని వడ్డెరలకు తీవ్రమైన ద్రోహం చేస్తోంది. గత 3 సంవత్సరాల కాలంలో వడ్డెరలకు బడ్జెట్లో కేటాయించిన 30 కోట్ల రూపాయల్లో రూ. 3 కోట్లు కూడా ఖర్చు చేయలేదు. తెలుగుదేశం మ్యానిపెస్టోలో వడ్డెరలకు సభీణీపై క్రపర్లు, జెసిబిలు ఇస్తామంది. సాసైటీకి యూనిట్ కాస్ట్ ను రూ. 7.5

లక్షలుగా నిర్ణయించింది. 50 శాతం సబ్మిషన్, 50 శాతం బ్యాంకు లోను ఇస్తామన్నారు. ఆచరణలో గ్యారెంటీ ఉంటే బ్యాంకు లోన్ను. వాస్తవంగా మార్కెట్లో జెసిబి ఖరీదు రూ. 25లక్షలుంది. రూ. 7.5లక్షలతో జెసిబిని ఎలా కొనుగోలు చేస్తారో ప్రభుత్వమే సమాధానం చెప్పాలి. ఏ ఆస్తి లేని వడ్డెరలు లక్షలాది రూపాయలు పెట్టి ఆధునిక యంత్రాలను ఎలా కొనుగోలు చేయగలరు? ప్రపంచికరణ విధానాల వలన యంత్రాల ప్రవేశంతో వృత్తిలో ఉపాధి కోల్పోయిన వారు వడ్డెరలు. పెద్ద కాంట్రాక్టర్లు నడుపుతున్న క్యారీలు, నిర్మాణాల్లో క్రపండలో వడ్డెరలు కట్టుబానిసలుగా జీవిస్తున్నారు. ఏ రక్షణ లేని వలస పట్టలుగా బతకు లీదుస్తున్నారు. వీరి పిల్లల సంక్షేపమానికి, విద్యాచివ్యాధికి కేటాయించిన పథకాలన్నీ నిర్వ్యాం అవుతున్నాయి. వాగ్దానం చేసినట్లు వీరి పిల్లల కోసం ప్రత్యేక రెసిడెన్షనీల్ పారశాలలు ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రత్యామ్మాయ ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించాలి. ప్రభుత్వ గ్యారెంటీతోనే బుణాలు ఇప్పించి ఆధునిక పనిముట్లు కొనుగోలుకు సహకరించాలి. ప్రభుత్వం కాంట్రాక్టర్లు ఏ పనుల్లో వారికి ఉపాధి కల్పించాలి. ప్రభుత్వ విధానాల వల్ల విల విల లాడుతున్న వృత్తులు, రక్షణ లేక ఉపాధి కోల్పోతున్న వృత్తిదారుల పరిరక్షణకై ఉద్యమం తప్ప మరో మార్గం లేదని సిపియం పాట్రీ విశ్వసిస్తుంది. దీనికి బలహీన వర్గాలకు చెందిన వారంతా సమైక్యంగా సబ్సెప్ట్ కోసం ఉద్యమించాల్సిందిగా పిలుపునిస్తోంది.

దివూండ్రు

1. చేతి వృత్తిదారుల సంక్షేపునికి వృత్తిదారుల సబ్ ప్లాన్సు రూ. 10 వేల కోట్లు కేటాయించాలి. ఈ సంవత్సరం కేటాయించిన రూ. 3. 127 కోట్లు తక్షణమే విడుదల చేయాలి.
2. వృత్తిల వారీగా ప్రణాళికలు రూపొందించి వృత్తి దారుల సంఖ్యకనుగుణంగా వృత్తుల రక్షణకూ, ఉపాధికీ నిధులు కేటాయించాలి.
3. వృత్తిదారుల పిల్లలందరికీ ప్రత్యేక రెసిడెన్షన్యల్ పారశాలలు ఏర్పాటు చేయాలి.
4. బి.సి.ల సామాజిక భద్రతకు చట్టం చేయాలి.
పైన తెలియజేసిన చేతి వృత్తులు, కుల వృత్తుల డివూండ్ర సాధన కోసం బలహీన వర్గాల వారంత కల్పిరావాలని సిపిఎం విజ్ఞప్తి చేస్తున్నది. వీరి పోరాటాలకు అన్ని రకాలుగా అందగా నిలబడుతోంది.

వేల రూ. 2/-

సిపిఎల్ రాష్ట్ర కమిటీ కార్బూలయం, 27-13-3, ఆపల వారి వీరి, గపర్సురమ్మేపల విజయవాడ - 2
ఫోన్ నెం. 0866 - 2577202, ప్రముఖ క్రెడిట్: పి.మధు, రాష్ట్ర కార్బూల్సు, సిపిఎల్ పార్టీ, అంధ్రప్రదేశ్